הַלְּכוֹת צִיצִית סִימָן יא

ל רַבֵּנוּ הָם וּסְמִ"ג. זוֹ הַרֹא"שׁ. טֹ שָׁם בַּגְמָרָא. ל הַרֹא"שׁ. כ מְנָחָת מב סְּנָה ט. ל סְנָה שָׁם.

ַהַשְּׁמוֹנָה * אֵין פָּחוֹת (יֹ) (יִטֹ אַרְבָּעָה גוּדָלִים, 'וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁנֵים עָשַׂר גוּדָלִים, (כֹּ) * יְוְכֵן נוֹהְגִין. יּוּלְמַעְלַה אָין לַהֶם ^(בא) שָׁעוּר. (הגה וְאָס עֲשָּׁאוֹ אֶרֹן יוֹתֵר מְדֵּי * יָכוֹל לְקַצְּרוֹ, וְאֵין בָּוֶה מְשׁוּס תַּעֲשֶּׁה וְלֹא מְן הֶצָשׁוּי) (מרדכי בחלכות קטנות). אַחַת בֵּהָתוּטִים (בּבּיּיְהְנֶהְ * יֹוֹתֵר (כֹּי) אָרֹךְ, כְּדֵי שֵׁיְכִרֹךְ בּוֹ (בּגּי הַבָּדִיל. (הַבָּדִיל הַיְנוּ הֶחֶלֶק מֵהַצִּיצִית שֶׁאֵינוֹ אָרוּג). (הגה וְשׁעוּר הַנּוְכָּר יִהְיֶה בַּצִּיצִית (בדי לְאַחַר שֶׁנִּקְשֵׁר מִלְבֵר מֵה שֶׁמֵּנָח עַל קֶרֶן הַבּּגֶּר). (סברת בית יוסך): ה. (כה) לאין עוֹשִין הַצִּיצִיוֹת מֵהַצֵּמֵר הַנָּאֲהָז בַּקוֹצִים כְּשָׁהַצֹאן רוֹבְצִים בֵּינֵיהֶם, וְלֹא מָהַנִּימִין הַנִּתְלָשִים מֵהַבְּהַמָּה, וְלֹא מִשִּיּוּרִי שְׁתִי (כּי) שֶׁהָאוֹרֵג מְשַׁיֵּר בְּסוֹף הַבֶּגָד. וְהַטַּצַם, מִשׁוּם בָּזוּי װּמָצָוָה: וֹ. * יֹאָם צַשַאַם * מָצֵמֶר גַּזוּיֹל, פְּסוּלִים, דְכָתִיב וְעַשׁוּ בּיּוֹלַחֶם, מְשֶׁלַּחֶם. הגה

(ד) מַארָפּע גּוּדָלִים. וּמוֹדְדִין פְּמָקוֹם רָחָב פְּאֶמְצע גּוּדָל, מָרְדְּכִי, דּרְכֵי משֶׁה, מָגָן אבְרָהָם, עלת תָּמִיר: (ה) אָרֹדְ. נְרְאֶה לִי דְּאָם אֶחָר אֵינוֹ אַרֹךְ כָּל כָּךְ לְכָרֹךְ בּוֹ הֹפֹּל, יְכָרֹךְ בּוֹ קָצָת כְּרִיכוֹת מָחוּט אֶחָד וּקְצָת כְּרִיכוֹת מֵהחוּט הֹשֵׁנִי, פִּי בִּוְמן התְּבֵלֶת הָיוּ עוֹשִׁין קְצָת הבְּרִיכוֹת מִתְּבֵלֶת וֹקְצָת הכְרִיכוֹת מִלְּבָן, מָגֵן אבְרָהָם: (ו) מִצְוָה. וְאִפְּלוּ בְּדִיעְבד פָּסוּל, ט״ז. לְכָאוֹרָה קַשָּׁה וְּלְפִי זֶה וְהטעם הוא משום בזוי מצוה לא מקשה הש״ם מידי מהא לבית הלל בְּסַבָּה וּף ט ע״א, וְגַשׁ לְישֵׁב על פִּי הגַּסְחָא שֶׁל הגְּמָרָא שָׁם, אלְמָא דְּבַעִּיגָן טְוֹיָה לְשְׁמָהּ וְכַּרְי, וֹמּוֹתְיבֹ לָהְ מִשְׁמוּאַל וְּלָא בְּפְרוֹשׁ רְשִׁ״י שְׁם, עֵייֶן שְׁם, וְדוֹדִיק. וּבְיָה יְתרץ קשִית הפּוֹסְקִים לַמָּה פָּסֹק הַרְמָבֵ״ם בְּשְׁמוּאֵל לְגבֵי דְרב, מְשׁוּם הָלְסִי

ס מארָפָעָח, עיַן באַר הַיטַב. וְעיַן מָגָן אבְרָהָם בְּשֵׁם בָּדֶק הבִית שָׁהתּוֹסְפוֹת פָּרֶק התְּבֶלֶת נְסְתּפְּקוּ בַּדֶּבֶר. וְעֵיֵן בִּתְבוּאוֹת שוֹר סִימֶן לה סָעִיף קָטֶן נד שָׁיֵשׁ לֵילֵךְ לְחָמְּּרָא. וְעֵיֵן בְּבֵית אֶפְרִיִם על טְרֶפת הָרָאָה שָׁיֵשׁ שְׁנֵי סְפֵּקוֹת בֹּדֶבֶר, אָם לְשׁעֵר בּמֶּקוֹם הֹקֶצֶר שֶׁל הָאָגוידֶל אוֹ בִּמְקוֹם הֹקֶשֶׁר שֶׁל אָגוּדֶל. וְעֵין שֶׁם בְּקַנְטְרֵס הֹתְשׁוּבוֹת בְּאֹרֶךָ, בְּתְשׁוּבת מהָר״מ שֶבְמוֹמוֹנִי הַלְכוֹת מִשְׁפָּטִים, וְשֶׁם נִתְבָּאֵר דִּבְמִּלְתָא דְּרבָּנָן אֶפְשָׁר לְהָקֵל בְּסֶפַק וָה, וְעָפָקָא מָנָה בְּטַלְית שָׁאֵינוֹ שֶׁל צֶמֶר וּפְשְׁתִּים אֶלֶא שֶׁל שְׁאֶר מִינִים, שֶׁרִּעת כּמֶּה פוסקים שאין חיבין אלא מדרבגן, יכול לסמר אף על פי שאין שם שנים עשר אגידלים פַשַנַמָּדֹר בַּמֶּקוֹם הַרָחָב, רק בַמֶּקוֹם הקצר אוֹ בַמָּקוֹם הקשר, אָם הוא שָׁעת הדְּחָק וְאֵין לוֹ אַחַרִים, וּכְשַׁיִּוְדִּמֵּן לוֹ אָרֶכִּים מָאֵלוּ יתִּיר אֶת אַלוּ וְיִקְשׁר הָאָרָכִּים תּחְמָּם. וְגם נָפְּקָא בנה בְּסֶפֵק זָה לְשִנִין המְבֹאָר לְקמָן סְעִיף ט שָׁלֹא ירָחִיק הנָקָב מְשְׁלֹשָה אַנּתּלִים, י שֶׁלְּכָאוֹרָה יֵשׁ לֵילֵךְ לְחֻמְּרָא וּלְשׁצֵר בּשֶּׁקוֹם הֹקֶצֶר. וְעֵדֵן בְּיִד אֶפְרִים מה שֶׁכָּחב שֶׁם:

משנה ברורה

באור הַלְּכָה

ד (יפ) מַאַרְבָּעָה גּוּדָלִים. ומִדִידַת הַגּוֹדֶל בְּכָל מָקוֹם יוּ) הוא שֶׁל אָדֶם בֵּעוֹנִי. וּמוֹדְדִין אוֹתוֹ בַּפֶּרֶק הַעֶּלְיוֹן, כּיּ בַּמָקוֹם הַרָחָב בְּאָמְצַעוֹ וַעְיֵן בשער תשובה) ועין במגן אַברָהַם וּבִשׁ״ך יור״ד סִימֵן רעב שַהביאוּ בּשׁים ַהָרַמְבַּ״ם דְּשִׁעוּר גּוּדָל הוא כְּרֹתַב שֶׁבַע שְעוֹרוֹת זוֹ בְּצֵד זוֹ בְּדֹתַק, וְהַן בָּאֹרֶךְ שְׁתֵּי שְּׁעוֹרוֹת בְּרָוַח: (ב) וְבֵן נוֹהָגִין. וְבַן פַּסַק הַלְּבוּשׁ. וְאִם ַבן לֹא יָפֶה עוֹשִין הַמּוֹכְרִין שֶׁמְצַמְצִמְין בְּמִדַּת אָרְכָּן, וְקָרוֹב הַדָּבָר לִהְיוֹת בְּרָכָה לְבַשָּלָה, כִּי אַף דְּמִן הַתּוֹרָה דֵּי בְּכָל שֶׁהוּא, מִדְּרַבְּנָן בְּעִינָן שֻׁיִּהְיֶה שְנֵים עָשָׂר גּוּדָלִין אַתַר הַקְּשִׁירָה מִלְבַד מַה שֶׁמַנָּת עַל קָרָן הַבֶּגֶד, וְיֵשׁ לָהַזְהַיַרֶם עַל כַּהְ (פָּרִי מָגָרִים) וְעַיֵּן בְּבֵאוֹר הַלַּכָה: (כֹא) שְׁעוּד. וְרִ״י ָהָיָה וּשׁ נוֹהֵג לַצֲשׁוֹתוֹ אָרֹךָ, יוֹתֵר כְּדֵי שַׁאִם יִפָּסֵק קְצָת גַם כֵּן יִשְׁאֵר בּוֹ בַּשְעוּר: (בב) יָהְיֵה וָבוּי. וְאָם אַחָד וּס אֵינוֹ אַרֹךְ כֵּל כָּךְ לְכִרֹךְ בּוֹ הַכּל, יִכְרֹךָ בּוֹ קְצָת כְּרִיכוֹת מִחוּט אֶחָד וּקְצָת כְּרִיכוֹת מִחוּט הַשַּׁוּנִי, כִּי בּזְמַן הַתְּכֵלֶת הָיוּ עוֹשִין קְצָת כְּרִיכוֹת מֵהַתְּכֵלֶת וּקְצָת מִלֶּכָן. וְצָרִיךּ לְרָאוֹת כּייּ שַׁיִּשְׁתַּיְּרוּ בְּכָל הַתּוֹטִין אָרְכָּן שְׁנֵים עָשָׂר גּוּדָלִין אַתַר הַבְּרִיכָה וַהַקּשִׁירָה, כִּמוֹ שֲכָּתַב רַמָ״א, וַאַפְּלוּ זֵה הַחוּט הַאָּרֹךְ אַתַר שֵׁיִכָּרֶךְ יִשְּאַר שְנִים עַשָּׁר גוּדָלִין: (בג) הַגָּרִיל. קָרָאוֹ גַּדִיל עַל שֵׁם הָעַתִּיד, שַׁנַּעֲשֶׁה גַּדִיל אַתַר שַׁנִּכְרָךְ עַלַיו. וְזָהוּ שֶׁבָּתַב רַמָ״א אַתַר כַּךְ הַיִּנוּ הַתָּלַק וְכוּ׳, רוצה לומַר, שֶׁמִּתְּחָלָה הוא חָלָק בְּלֹא נָדִיל וַאֲרִינָה, וְעַל יְדֵי זֶה הַחוּט נַעֲשֶׂה גָּדִיל. יַד אֶפְרַיִם: (בד) לְאַחַר שֶׁנִּקְשַׁר. וֹמְשׁוּם (כּי) הַקְּשִׁירָה שעושין בַּגַרִיל מתקצר, וכַעֵי אַצַבַּע יָתַרָה דְּהַיִנוּ שְׁלשַה עַשַּׁר גוּדַלִין מְלְכֵד מָה שַׁמַנָּח עַל הַבָּגַד, כּשׁ וַאַפְּלוּ בִּדִיעַבֵד מִעַבָּב. וְהַעוֹלֶם מְקְלִין בַּזָה, וְרָאוּי לְמְחוֹת בִּיַדִם: הֹ (כה) אֵין עוֹשִׁין. וַאַפְּלוּ בִּדִיעַכֵּד פַּסוּל [ט״ז ופרי מגַרִים]: (בוֹ) שַהַאוֹרֶג מִשַׁיַּר. אֵין לְהַקְשוֹת, דְּבַלַאוֹ הַכִי יֵשׁ פְּסוּל, דְּלֹא נִטְווּ הַתּוּטִין לְשֵׁם צִיצִית, יֵשׁ לוֹמֵר, דְּמַיְרֵי אֲפְּלוּ הֵיכִי יְבָּמִתְקַלָּה טָווּ הַתוּטִין לְשֵׁם צִיצִית וְאַתַר כָּךָ אָרַג מֵהֶם בֶּגֶד, וַאֲפָּלוּ הָכִי פַּסוּל מִשׁום בִּאוּי מִצְוָה [ט״ז]. וּבְסֵפֵּר הַמַּאוֹר כַּתַב הַטַּעַם, מִשׁום דְּבַעִינָן הַבַּנַף מִין בַּנַף, וְאֵין מִינִים הַלַּלוּ רָאוּיִים לַעַשוֹת מֵהֵם בַּגַד, שֵׁהֶם פְּסֹלֵת הַצָּמֵר וְאֵין בָּגַד נַעַשַּה מִכְּמוֹתָן, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְאָם כַּן כַּל מִינֵי צַמֵּר שַהַם גִרוּעִין שַאַין בֵּגַד נַעֲשֵה מֵהַם, פְּסוּלִים לְצִיצִית וַמָּגַן אבְרָהָם]: וֹ (כוֹ) לַהָם מִשַּׁלַהָם. נִרְאָה פַשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אָם לַקַח הַצִּיצִית בַּהַקְפָּה ר * אֵין פָּחוֹת וְכוּ׳. עַיַּן בַּלְבוּשׁ שֶׁכָּתַב, דְמִן הַתּוֹרָה אֵין שְׁעוּר לְאֹרֶךְ הַצִּיצִית, ַרַק שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ גָּדִיל וְעָנֶף, רַק שֶׁחֲוַ״ל נָתְנוּ לָנוּ שִׁעוּר מִשׁוּם נוֹי צִיצִית, לְמַר בְּאַרְפַע וּלְמַר בִּשְׁגֵים עָשֶּׁר, כֵּן בֵּאֵר הָאֵלֹיָה רַכָּה אֶת דְּכָרִיו. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם שַׁמִּצַדֵּד לוֹמַר דִּעַל כָּל פָּנִים כָּדֵי עַנִיבָה הוּא מְן הַתּוֹרַה, עַיַן שַׁם: * וְכֵּן שֹׁ הַגִּין. עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגָּדִים, מוּכָח מִזֶּה שֶׁהוּא סובר הַהַשְעוּר שָׁנֵים עַשַּׂר גּוּדַלִּין לְהַעָה זוֹ הוּא לְעַכּוּבָא, וְכֵן כַּתַב בְּהַדְיַא ָבָאוֹן הַבָּאוֹר הַבָּאוֹן הַבָּאוֹן הַבָּאוֹן הַבָּאוֹן הַבָּאוֹן הַבָּאוֹן הַבָּאוֹן מהַרַ״מ בַּגָעט עַל הַמַּרְדָּכִי בַּהְלְכוֹת צִיצִית מְסְתַּבֶּק בַוָה, עַיָּן שַׁם, וּבַחְנוּיְך בַּּרְשַׁת שְׁלַח מַשְׁמַע גַּם כֵּן קְצָת לְּהָקֵל כָּזֶה כְּדִיעֲבַד, וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא: * יָכוֹל לְקַצִּינָה יוֹתֵר מִשְׁנֵי שְׁלִישִׁים מִן הַגָּדִיל, אַף עַל פִּי כֵן לֹא מִקְרֵי זֶה מִן הֶעָשׁוּי בִּפְסוּל, כֵיוָן דְאֵין זֶה לְעִכּוּבָא בְּדִיעֲבַד, וְכִדְאִיתָא לְּקָמֶן בְּסָעִיף יד בַּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בִּשֵׁם הַ∈ּוֹסְקִים. אַרְצוֹת הַחַיִּים: * יוֹתָר אַרֹּךָ. וּבִדִיעַבַד לְכָאוֹרָה אַין לְהַחַמִיר בַּוָה אָם לְאַחַר כְּרִיכַת הַחֵלִיָא רִאשׁוֹנָה וּקְשִׁירָתוֹ הָיָה בּוֹ כַשְּׁעוּר, דְּלֹא גַּרַע זֶה מִשְּׁהָיָה נִקְטָם אָז לְגַמְרֵי זָה הַתוּט, דְּכַשֵּׁר לְכַלֵּי עַלְמָא, דְּהוּא גַּרְדּוֹמֵי הַצִּיצִית, וּכִדְלַקְמַן בַּסִימַן יב. וּלְפִּי זָה, מַה שֶּׁבָּתַב הַרָמָ״א דְּשִׁעוּר זֶה צָרִידְ לְהְיוֹת אַחַר שֶׁנְקְשַׁר, וְרוֹצֶה לוֹמֵר בְּל הַקּשַׁרִים, כִּדְמַשְׁמֵע בָּבֵית יוֹסֵף, הוּא רַק לְכַתְּחַלַּה, הְבַדְעַבֵּד הַיִּי אָם רַק לְאַחַר ַקְשִׁירַת הַתֻּלְיָא הָרָאשׁוֹנָה הָיָה בְּהַתוּטִין הַשִּׁעוּר שְׁנִים עָשָׂר גּוּדָלִין, אַף שֶׁנִּתְקַצְרוּ אַחַר כָּדְ עַל יְדֵי שִׁעוּר הַקְּשִׁירוֹת לֹא גָּרַע מִגּּרְהוֹמִין, דְּקָיְמָא לָן לְקַמֶּן בְּסִימָן יב כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה. וְעַיֵּן בִּפְּרִי מְגָדִים שֶׁהֵבֵאתִי אֶת דְּבָרָיו בַּמִּשְׁנָה כְּרוּרָה ַבְּסָעִיף קָטָן כד, וּמַשְׁמַע מִפְּתִימַת דְּבָרָיו הִפּוּךְ דְּבָרַי, וְאֶפְשָׁר דִּסְבָרָתוֹ, דְּכָל וְמַן שֶהוּא עוֹמַק עֲדַיוָ בַּמִּצְוָה לַעֲשוֹת שְׁלִישׁ גָּדִיל, אַך דְּהוּא רַק לְכַתְּחִלָּה, מְּקְרֵי עֲרַיִן שֵׁלֹא נָגִמְרָה הַמְּצְרָה, וְלֹא נוּכַל לְהַקְּרֵא עַתָּה עַל הַצִּיצִית שֵׁם ַגַּרְדּוֹמִין, וְגַרַע זֶה מִשֶּׁאָם הָיָה עוֹשֶׂה רַק חֲלְיָא אַתַּת וְאַתַּר כָּךְ גִקְטַע חוּט אֶתָד. וְכִדְמוּת רָאָיָה לָוֵה מָהָא דְּאָמָרִינָן שַׁבָּת קלג ע״ב כָּל וְמַן שֵׁהוּא עוֹסֵק בַּמִּילָה בְשַׁבָּת, חוֹוֵר אֲפִלוּ עַל צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין, פֵּרַשׁ, עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין חוֹוֵר, עַל צִיצִין שָאֵין מְעַכְּבִין אֵין חוֹזֵר, וְשָׁם הֲלֹא הוּא לְעִנְיַן לְהָקֵל, וְכָל שֶׁבֵן הָכָא לְעָנִין לְהַחְמִיר, וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׁה. וְדַע עוֹד, דְאָם הוּא בַּדֶּרֶךְ וְאֵין לוֹ צִיצִית אָמֵרוֹת כִּי אִם קְצָרוֹת מִשְׁגִים עָשָּׁר גּוּדָלִין, יוּכַל לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַמְּחַבֵּר דְּמֵקֵל רְמִן בּנִע גּוּדָלִין לְהַמִּילָם בַבֶּגֶד וּלְלָבְשׁוֹ, וּבִפְרַט לְפִּי מַה שֶׁכָּתַב הַלְבוּשׁ דְמִן הַתּוֹרָה אֵין שָׁעוּר לְאֹדֶךְ הַצִּיצִית, מִמֵּילָא אֵין עוֹבֵר עֵל מִצְוַת עֲשֵׂה דְּצִיצִית בָּכֶל גַּוְגֵי, וְכָל שַׁכֵּן לְּהַ∈ּוֹסְקִים דְּבָמָקוֹם שַׁאֵין נִמְצָאִים צִיצִית אֵין עוֹבֵר עַל ַעֲשֵׂה דְצִיצִית. אַךּ לְעִנְיַן בְּרָכָה יֵשׁ לְהַחֲמִיר לְפִּי מַה דְּנוֹתֲגִין כְּדֵעָה שְׁנִיּה דְצָרִיךְּ

שַׁנִים עַשַּׁר גּוּדַלִין, כַן מוּכָּח מַהַפָּרִי מָגַדִים אוֹת ג בִּמֹשַׁבְצוֹת זָהָב וּבַתְדּוּשִׁי ר׳ עַקִיבָא אִיגַר בְּסוֹף סִימָן יב, עַיַן שַׁם. וְעַיָּן מָה שַׁבַּתְבנוּ לְעֵיל בְּשֶׁם הַגָּאוֹן מָהַרִ״מ בַּגַעט זַ״ל: זֹ * אָם עַשָּאָם וְכוּ׳. עַזַּן בָּרִי מָגָדִים שֶׁכָתַב וְּהוּא הָהִין אָם גַּזַל טָלִית וְהִשִּיל בוֹ צִיצִית מְשֶׁלוּ, נַפֵּי לֹא קיַב מְצָוָת צִיצִית עַל יְדֵי לְבִישְׁתוֹ זוֹ (ומפולא פרכתו הוא לבפלה), דָּכְסוּתְךְ כָּתִיב בַּקָּרָא. וְעָיָן מָה שַׁכַּתָבנוּ בַּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה סְעִיף קְטָן כו לְעָנֵין הַקָּפֶת נִיצִית, וְהוּא הַדִּין לְעָנֵין טְלִית: 🌞 מַשְּׁמֵר נְּזוּל. גָסָבּפַּקְמִי בָּמִי שַׁצָּוֶל חוּטֵי צִיצִית מַחַבָּרוֹ, וְאָחַר שַׁהְשִּׁילָם בְּבָגִדוֹ שַׁלָּם לוֹ עַבוּרָם אוֹ גָתָנַם לוֹ בִּמַתְּגָה, אָם מְחַיָב לְחֵוֹר וּלְהַתִּירָם, מִי נֵימָא פֵּיוָן דְּבָתִיב וְעַשׁוּ

שַׁעַר הַצִּיוּן

ד (ח) אַרְצוֹת הַחַיִּים, וְהוּא מִפְּנָהוֹת מֹא ע״ב בְּטָפָה שֶׁל כֶּל וְכוֹ״: (ח) פְּרִי מְנֶדִים משְׁבֶּצוֹת וְהָב אוֹת ח בָתב דְבון קוְמָא לְן לַהַלְכָה, עֵין שְׁם: (יט) מָגן אַבְרָהָם: (כֹ) פְּרִי מְנֶדִים: (כֹנ) פְּרִי מְנֶדִים: (כֹנ) פְּרִי מְנָדִים: (כֹנ) פְרִי מְנָדִים: